

Huw Irranca-Davies AS/MS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet
dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for
Climate Change and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: PO/HIDCC/0274/25

Andrew RT Davies AS
Cadeirydd: Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

SeneddEconomy@senedd.wales

9 Gorffennaf 2025

Annwyl Andrew,

Diolch am eich llythyr yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor ar 15 Chwefror.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn ystyried ers peth amser a fyddai dewisiadau eraill yn bosib yn lle cyfnodau caeedig, gan gynnwys defnyddio atebion technolegol. Fel rhan o hynny, rwyf hefyd wedi ymweld â'r Gelli Aur, i weld dros fy hun y dechnoleg sy'n cael ei harchwilio yno. Cafodd y mater hwn ei ystyried fel rhan o'r adolygiad bob pedair blynedd o'r Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol.

Rwy'n ailadrodd fy ymrwymiad i gydweithio â rhanddeiliaid wrth ystyried y materion hyn yn fanylach.

Yn unol ag Argymhellion 5, 8 a 9 yr adolygiad, bydd rhagor o waith yn cael ei wneud i ystyried ymhellach ddewisiadau eraill yn lle'r cyfnodau caeedig a'r terfyn o 170. Rwy'n awyddus i archwilio pob trywydd, i sicrhau bod y rheoliadau mor ymarferol â phosibl. Fel rhan o'r gwaith hwn, byddwn yn ystyried y berthynas rhwng y Rheoliadau a'r defnydd o dail organig wedi'i brosesu fel dewis yn lle gwrtaith wedi'i weithgynhyrchu.

Mae'r adolygiad 4 blynedd yn tynnu sylw at nifer o bryderon arwyddocaol ynglŷn â defnyddio dewis arall yn lle'r cyfnodau caeedig. Mae'r pryderon hynny'n cynnwys y potensial i golli mwy o faethynnau, yn enwedig nitrogen a ffosfforws, pan ddefnyddir tail da byw ar adeg o law trwm a phan na fydd y cnwd yn tyfu. Daeth yr adolygiad i'r casgliad nad oes digon o dystiolaeth ar hyn o bryd i ddangos bod yr angen am faethynnau ychwanegol ar gnydau yn ddigon i gyfiawnhau gwasgaru yn ystod y cyfnodau caeedig presennol, o'i gymharu â'r risgiau o lygredd a'r camau y gellid eu cymryd i leihau'r risgiau hynny.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae angen ystyried mwy na dim ond amodau'r pridd a'r tywydd wrth benderfynu a yw'n briodol gwasgaru gwrteithiau. Hefyd, rhaid ystyried a oes angen y maethynnau hynny ar y cnydau a'r risg o lygredd. Er efallai na fydd y cnydau'n tyfu rhyw lawer yn ystod y cyfnodau caeedig, rhaid ystyried hefyd y cyflenwad maethynnau sydd ar gael i'r cnwd ei godi o'r tail gafodd ei wasgaru yn ystod y tymor tyfu.

Fel sy'n wir am unrhyw ddewis amgen i'r terfyn o 170kg, problem y tynnwyd sylw ati pan oeddwn yn bresennol, oedd y bydd unrhyw reol newydd yn lle'r cyfnodau caeedig yn debygol o arwain at fwy o gymhlethdod, wrth benderfynu faint o faethynnau sydd eu hangen ar gnwd ac asesu'r risg o lygredd yn sgil eu gwasgaru. Fodd bynnag, dywedodd nifer o ffermwyr a chynrychiolwyr amaethyddol yn ystod yr adolygiad bod cymhlethdod unrhyw reoliadau'n destun gofid mawr iddynt.

Fel ymateb i'r pryderon a godwyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor ynghylch y terfyn o 170kg, hoffwn fanteisio ar y cyfle i egluro, er y gall gofyn cnwd am nitrogen fod yn sylweddol fwy na 170kg, y dylai cynlluniau rheoli maethynnau wastad ystyried y maethynnau eraill a ddarperir gan y tail, yn enwedig ffosfforws. Mae'r gymhareb ffosfforws i nitrogen mewn tail da byw yn golygu y gall defnyddio dim ond tail da byw i ddiwallu angen y cnwd am nitrogen olygu bod llawer mwy nag sydd ei angen ar y cnwd o ffosfferws. Mae effaith y ffosfforws yn y pridd yn sgil gorwasgaru tail yn y gorffennol, yn rhwystr sylweddol i adfer ein hafonydd ACA. Mae'r terfyn o 170kg yn adlewyrchu'r risgiau hyn a'r rhai sy'n gysylltiedig â'r nitrogen a ryddheir gan y tail dros amser.

Mae'r pynciau a drafodir uchod yn tanlinellu pa mor anodd yw datblygu atebion amgen fyddai'n rhoi mwy hyblygrwydd i ffermwyr a diogelu ein hamgylchedd yr un pryd.

Hoffwn eich hysbysu hefyd fod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo £1.58m i CNC ar gyfer gorfodi'r Rheoliadau ym mlwyddyn ariannol 2025-26.

Gan obeithio bod hyn wedi bod yn ddefnyddiol ichi.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs